

ANALIZA IMPACTULUI DE REGLEMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(facilitarea activității mediului de afaceri)

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (facilitarea activității mediului de afaceri)
Data:	14.12.2022
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Economiei
Subdiviziunea:	Direcția dezvoltarea mediului de afaceri
Persoana responsabilă și datele de contact:	Silviu Neghină, Șef-adjunct al Direcției dezvoltarea mediului de afaceri, tel. 022-250-534; e-mail: silviu.neghina@me.gov.md. Chiper Valentina, Șef al Secției reglementarea mediului de afaceri, tel.022-250-616, e-mail: valentina.chiper@me.gov.md.

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) *Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate*

1. Costuri pentru agenții economici urmare, în mare parte, reglementărilor care prevăd bariere administrative, cerințe, sancțiuni nejustificate sau depășite.
2. Abordări discreționare și încălcarea din partea funcționarilor și autorităților publice a cadrului normativ în domeniul controlului de stat a activității de întreprinzător

b) *Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate*

Conform datelor prezentate de Biroul de Statistică în Moldova, în 2021 se atestau circa 60,3 mii de întreprinderi active, dintre care peste 98,4% se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Toate întreprinderile au raportat în anul 2021 o cifra din vânzări de circa 488 mlrd. lei. Activitatea acestora reprezintă fundamentul existenței economice a statului, a stabilității și dezvoltării sociale. Unul din scopurile primordiale a administrației publice centrale, pentru a asigura dezvoltarea economică durabilă, este de a spori cifra de vânzări a întreprinderilor, fără a prejudicia interesul consumatorului. Acest obiectiv poate fi realizat prin explorarea și analiza factorilor care duc la eșecul pieței și mărirea costurilor tranzacționale pentru mediul de afaceri. Prin eliminarea acestora pot fi scăzute cheltuielile nejustificate ale mediului de afaceri, fiind astfel mărite cifra de venituri, ceea ce presupune inclusiv mărirea competitivității produselor și colectarea resurselor suplimentare la bugetul de stat.

O privire per ansamblu asupra indicatorilor principali cu privire la demografia întreprinderilor, în perioada pre-pandemică, ne permite să identificăm cât de complexă și împovărătoarea este inițierea și dezvoltarea unei afaceri în circumstanțele actuale ale Moldovei, comparativ cu alte state. Cel mai relevant indicator ar fi anume rata de supraviețuire a întreprinderii în primul an, care în Moldova este indicată la circa 46% în anul 2019 (în 2018 a fost 44%)¹, adică în mediu peste 65% din afacerile începute nu supraviețuiesc mai mult de 1 an. Pentru comparație, în Uniunea Europeană rata de supraviețuire medie

¹ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6540>

pe UE este de aprox. 80% (în anul 2018)² de întreprinderi care trec de primul an de activitate, care variază între 71% (Portugalia) și 96% (Grecia, Suedia), chiar și în Macedonia în 2018 se atestă rata de sub 90%, ca și în Marea Britanie ce raportează o rată de circa 89% de întreprinderi (în anii 2018, 2019). Evident că asupra supraviețuirii afacerii influențează mai mulți factori de natură diversă, care includ și pregătirea corespunzătoare a administratorilor, accesul la finanțe, schimbările pe piață ș.a. Însă totuși, din percepția antreprenorilor expusă în sondajele elaborate în ultimii ani, factorii determinați țin de existența regulilor clare, echitabile și previzibile în cadrul normativ, expectativa unei interacțiuni constructive cu organele de stat, care nu duce la prejudicii și cheltuieli nejustificate și posibilitatea în timp real, în mod efectiv de a soluționa dispute și revendica drepturile.

În acest sens, principalii factori în prezent care duc la cheltuieli nejustificate și povară suplimentară pentru mediul de afaceri din partea autorităților publice, țin de: calitatea reglementării activității de întreprinzător; sistemul de control de stat a activității de întreprinzător, abuzurile potențiale care apar în cadrul acestuia și modul de soluționare a disputelor; calitatea sistemului judecătoresc și eficacitatea funcționării acestuia.

În UE ca și în RM IMM joacă un rol esențial în modelarea economiei reprezentând 99 % din numărul total de întreprinderi. Întreprinderile mici și mijlocii asigură peste două treimi din locurile de muncă din sectorul privat și au un rol-cheie în creșterea economică. De asemenea, au o importanță crucială pentru economia europeană ca angajatori și surse de inovare. Comisia Europeană sprijină dezvoltarea acestor întreprinderi, în special prin „Small Business Act” și principiul său „a gândi mai întâi la scară mică” și prin facilitarea, printre altele, a accesului la fondurile UE. Agenda pentru o reglementare inteligentă a Comisiei vizează de asemenea, acordarea de ajutor întreprinderilor mici prin reducerea la minimum a sarcinii impuse acestora de legislația considerată necesară la nivelul UE.

Parlamentul European în Rezoluția sa din 16 decembrie 2020 referitoare la o nouă strategie pentru IMM-urile recunoaște că excesul de sarcini administrative și reglementări afectează capacitatea IMM-urilor de a prospera, deoarece acestea nu dispun de resursele necesare pentru a face față cerințelor birocratice complexe și menționează că este necesar să se îmbunătățească și să se simplifice reglementările și să adopte o foaie de parcurs cu obiective și indicatori concreți și obligatorii, ca o condiție prealabilă importantă pentru capacitatea economiei de a se redresa și a inova și pentru a proteja competitivitatea întreprinderilor din UE; constată că mai multe state membre au stabilit obiective cantitative de reducere a sarcinii administrative de până la 30 % și invită Comisia să stabilească obiective cantitative și calitative ambițioase și obligatorii la nivelul UE pentru reducerea sarcinilor administrative, cât mai curând posibil după efectuarea unei evaluări a impactului și, în orice caz, nu mai târziu de iunie 2021 și înainte de comunicarea Comisiei. La fel, constată că această foaie de parcurs ar trebui să identifice domeniile în care sarcinile administrative și reglementările pentru IMM-uri ar trebui reduse substanțial pentru a diminua costurile de asigurare a conformității, inclusiv birocrăția, și să sprijine statele membre pentru a-și reduce rapid numărul de norme, garantând totodată drepturile lucrătorilor, standardele sociale și de sănătate și protecția mediului; subliniază că, pentru a monitoriza eficiența reducerii birocrăției, este important ca aceste măsuri să fie evaluate și ex post, luând în considerare perspectiva IMM-urilor și fără a aduce atingere drepturilor lucrătorilor.

Astfel, având la bază și experiența UE pentru a facilita dezvoltarea sectorului IMM, se impune reducerea sarcinilor administrative, percepute de mediul de afaceri drept birocrație excesivă. După cum a fost menționat supra, peste 98,4% din întreprinderile din Republica Moldova se încadrează în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM). Dimensiunea mică a acestor companii le face foarte sensibile și afectate de lipsa de personal calificat în domeniile juridic, resurse umane și alte care desfășoară preponderent activități de natură administrativă. De asemenea, resurse limitate nu permit acestora să beneficieze de suportul companiilor private de consultanță în afaceri. Angajatorii de multe

² https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Business_demography_statistics#Enterprise_survival_rate

ori se simt sufocați de numărul de hârtii pe care trebuie să le completeze pentru angajații sau de rapoarte ce trebuie prezentate instituțiilor de stat.

Principalele constrângeri și propuneri de îmbunătățire a reglementărilor ce va reduce povară administrativă asupra întreprinderilor sunt următoarele: impunerea unor sarcini administrative nejustificate, respectiv îmbunătățirea accesului la informație, susținerea digitalizării serviciilor precum și eliminarea constrângerilor și îmbunătățirea legislației pe domeniile muncii, sanitar veterinar, controlului de stat al activității de întreprinzător ș.a.

Unul din principalii factori în prezent care duce la cheltuieli nejustificate și povară suplimentară pentru mediul de afaceri din partea autorităților publice, țin de **calitatea reglementării activității de întreprinzător**. Expertiza calității reglementărilor care afectează mediul de afaceri este efectuată potrivit Legii nr.100/2017 de către Grupul de Lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător cu suportul Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare (SEIR). Analiza Impactului de Reglementare și Proiectele de acte normative cu impact asupra mediului de afaceri se analizează prin prisma corespunderii cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător stabilite prin Legea nr.235/2006. Iar o problema care afectează calitatea reglementărilor ține de faptul că nu toate actele normative cu impact asupra mediului de afaceri sunt expertizate cu AIR de către Grupul de Lucru. Astfel una din problemele în procesul de reglementare constă în faptul că autoritățile publice centrale (în special cu funcții de control), contrar atribuțiilor stabilite de lege, continuă să aprobe acte normative și să le impună, fie să aprobe acte normative în temeiul legii, dar care substanțial depășesc limitele stabilite de legiuitor.

DESCRIEREA PROBLEMELOR SPECIFICE/SECTORIALE:

I. Interpretarea actelor normative de mediul de afaceri.

O altă problemă abordată de antreprenori este multitudinea de modificări în cadrul legal care sunt greu de urmărit pentru întreprinderi afectate de lipsa de personal calificat în domeniul juridic și resurse limitate care nu permit acestora să beneficieze de suportul companiilor private de consultanță în afaceri, precum și de **interpretarea actelor normative** în procesul de implementare a acestora. Expunerea de motive în Nota Informativă la proiecte de acte normative joacă un rol important în procesul legislativ. Este un element indispensabil care însoțește un proiect de lege în toate etapele de elaborare și aprobare a acestuia. După adoptarea unei reglementări, expunerea de motive are în continuare un rol important – urmează să fie o bază și luată în considerare la interpretarea reglementării. Potrivit art. 71 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ. Cu toate acestea, locul în care se află expunerea de motive nu este cunoscut publicului larg. În același timp, conform articolului 23 din Constituția Republicii Moldova, statul asigură dreptul oricărei persoane de a-și cunoaște drepturile și obligațiile și, în acest scop, publică toate legile și alte acte normative și asigură accesibilitatea acestora. Având la bază că recent a fost amendată Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale prin care egalează forța juridică a ediției MO format tipărit cu ediția în format electronic. Potrivit alin. (2) art. 10 Agenția Informațională de Stat „Moldpres” editează Monitorul Oficial atât în format electronic, cât și în format tipărit, cu aceeași forță juridică. Astfel se recomandă publicarea în versiunea electronică atât a proiectului cât și a Notei Informative care nu implică costuri în comparație cu versiunea tipărită a MO. Publicarea Notelor Informative împreună cu publicarea actelor normative ar facilita înțelegerea și interpretarea corectă a actelor normative aferent mediului de afaceri.

II. Rigiditatea/complexitatea legislației muncii.

Urmare exercițiului efectuat *Easy Business* efectuat cu antreprenorii unele proceduri reglementate de Codul muncii sunt percepute de antreprenori ca formalități inutile și birocratice. În special:

1. Art. 42/1 alin (6), art. 97/1 alin (4) ale Codului muncii obligă toate întreprinderile de a avea un panou informativ cu acces general la sediul unității este o abordare învechită, dar și inefficientă. Este evident că în prezent, furnizarea informației prin mijloace electronice este o soluție mult mai rapidă și eficientă și oferă posibilitatea angajatorului de a prezenta informația necesară salariatului, la timp, personalizat și în volum complet. Norma legală trebuie să ofere posibilitatea angajatorului să aleagă mijlocul de comunicare cel mai eficient în relația cu salariații. În contextul digitalizării proceselor, dar și a realităților noi generate de criza pandemică, considerăm desuete aceste prevederi.

2. La moment CM se axează în mare parte pe contractele încheiate pe perioadă nedeterminată fapt ce duce la o rigiditate a reglementării raporturilor dintre angajat și angajator. Astfel mediul de afaceri propun de completat cu un alineat suplimentar care să prevadă opțiunea de a semna contracte individuale de muncă pe durată determinată, până în 2 ani, pentru desfășurarea unor lucrări, proiecte sau programe TIC. La expirarea termenului inițial, contractul individual de muncă să poată fi prelungit pe perioada proiectului, programului sau lucrării pentru care s-a încheiat. Prevedere similară cu cea stipulată la art. 83, lit. h) din CM al României.

3. Concedierea salariatului (art. 86 lit. h) nu întotdeauna este o soluție, întrucât ulterior se poate constata că salariatul a fost în imposibilitate de a comunica angajatorului informații, respectiv instanța poate decide anularea ordinului de concediere și plata despăgubirii pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă. Suplimentar, sunt cazuri când salariatul este reținut/arestat, iar organul de urmărire penală nu transmite o cerere de suspendare a contractului individual de muncă al salariatului (este un drept, nu și o obligație). În aceste situații, este oportun ca în Codul Muncii să fie prevăzut un temei legal de suspendare a contractului individual de muncă până la clarificarea situației. Neîncetarea și nesuspendarea contractului atrage după sine imposibilitatea angajării altor persoane pentru a substitui angajatul absent, fapt care creează impedimente funcționării normale a întreprinderii.

4. Articolul 86 (1) h) CM - *absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă* - este neclar și ambiguu, în companiile cu regim de muncă flexibil sau în cazul timpului parțial, timpului redus de muncă este practic imposibil să concediezi persoana conform acestui articol

5. Din CM art. 57 (1) lit. c) a fost abrogată ce prevedea obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea CIM. Însă, prevederile existente ale Legii nr. 1245-XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei obligă angajatorul să asigure evidența zilnică și să informeze lunar Ministerul Apărării despre încadrarea și eliberarea din serviciu a persoanelor, precum și să asigure evidența acestora conform normelor interne ale Ministerului. Mai mult ca atât se prevede că lipsa livretului militar sau a ștampilei ce atestă luarea la evidență de către centrul militar poate servi motiv pentru refuz de angajare. Pe lângă faptul că normele date sunt depășite de timp, acestea impun angajatorii la activități improprii ce necesită resurse umane și financiare. La moment angajatorii nu au pîrghii pentru organizarea unei astfel de evidențe, deoarece nu mai au dreptul să ceară documentele de evidență militară la angajare. Mai mult ca atât, cererea de a prezenta acest document poate fi calificată de către potențialul angajat ca o depășire a atribuțiilor de serviciu și o încălcare a prevederilor confidențialității datelor personale. Totodată, refuzul de angajare în acest caz poate fi calificat ca o discriminare a candidatului față de alți candidați, deoarece Codul muncii în principiile sale fundamentale, interzice orice discriminare în raporturile de muncă.

6. Recent, fără o consultare convenită cu părțile interesate, în regim de urgență de către Parlament a fost adoptat și intrat în vigoare în august 2022 Articolul 114/1 din Codul Muncii. Astfel art. dat ce se referă la modul de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă prevede: (1) *Durata concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă se calculează prin înmulțirea duratei concediului pentru o lună cu numărul de luni complete lucrate în anul respectiv de muncă.* (2) *Zecimile obținute la calcularea duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă, egale cu 0,5 și mai*

mult, sunt rotunjite până la o zi, iar mai puțin de 0,5 sunt excluse din calcul. (3) Calculul lunilor complete lucrate într-un an de muncă se efectuează după cum urmează: a) se calculează zilele lucrate într-un an de muncă; b) suma obținută este împărțită la numărul mediu lunar de zile lucrătoare pe an; c) soldul de zile, care constituie 15 și mai multe zile calendaristice, este rotunjit până la o lună completă; d) pentru soldul de zile de la 6 la 14 zile calendaristice, salariatului i se va acorda 1 zi de concediu. Astfel, Articolul 114/1 CM este foarte ambiguu și cu multe lacune, în plus modul de calculare a duratei concediului de odihnă proporțional timpului lucrat într-un an de muncă nu este adus în conformitate cu prevederile art. 113, 114, 299 CM.

7. Un număr enorm de companii sunt afectate de lipsa de personal calificat în domeniile juridic, resurse umane, iar angajatorii de multe ori se simt sufocați de numărul de acte, registre, documente pe care trebuie să le completeze conform cerințelor legislației muncii. Unele proceduri reglementate de Codul muncii sunt percepute de antreprenori ca formalități inutile și birocratice.

De exemplu:

- Articolul 116 (1) CM stabilește reguli formale de programare a concediilor, ceea ce practic nu este deloc comod pentru întreprinderile mici, e nevoie ca acestea să fie exceptate de la aceste reguli, sau să fie dată o formulă mai lejeră.
- În articolul 116 (5) CM nu este reglementat termenul depunerii de către angajat a cererii pentru concediul anual, și din nou - pentru întreprinderile este prea birocratic de a impune angajatorul să preavizeze angajatul în scris despre data începerii concediului anual.
- la fel sunt birocratice obligațiile de a avea așa acte cum precontractul de muncă (art.48); Evidența timpului de lucru (106); regulamente interne de activitate.

8. Potrivit Codului Muncii (Articolul 117. Indemnizația de concediu) indemnizația de concediu se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu. Articolul 117 CM trebuie completat cu permisiunea de achitare a indemnizației nu pînă la plecare în concediu, ci după, dacă așa solicită angajatul. Relevantă în cazul dat e Convenția OIM privind concediile anuale plătite nr.132/1970 art. 7 (2)1. Aici trebuie de menționat și discrepanța legislativă, care în orice caz face ca angajatorul să încalce legislația – norma privind calculul indemnizației face imposibilă calculul prevăzut dacă persoana pleacă în concediu de la data de 1 a lunii următoare (HG 426/2004).

9. Potrivit art.141, alin.(2) *în contractul individual de muncă părțile pot conveni asupra cuantumului salariului în valută străină, cu achitarea în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreeat de părți care nu poate fi mai mic de cursul oficial de schimb al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil la data de plată.* Din articolul dat trebuie excluse cuvintele "care nu poate fi mai mic de cursul oficial de schimb al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, valabil la data de plată" deoarece este o normă ce duce la îngreunarea agenților economici cu muncă suplimentară și complicații contabile, fiscale și de declarare din cauza cursului valutar stabilit de CM, care face imposibilă aplicarea aceluiași curs la calcularea și achitarea salariului stabilit în valută. Norma dată afectează mult companiile fiice înregistrate în MD și care în fiecare lună transmit pentru coordonare calculele salariilor companiile-mame înregistrate înafara în MD.

10. O problemă ține de **verificarea medicală și impunerea așa numitului "Pașaport albastru"** la angajare și periodică a salariaților persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică **activitatea cu produse alimentare precum și din sectorul alimentației publice (inclusiv HORECA)** cu scopul de a nu răspândi careva boli consumatorilor. În acest sens legislația este contradictorie la acest subiect. Potrivit **Legii nr.10/2009**, art.49 care prevede: " (1) În vederea ocrotirii sănătății, prevenirii apariției și răspîndirii bolilor transmisibile și a celor profesionale, angajații și persoanele care practică munca individuală sînt supuși obligatoriu examenelor medicale la angajare și examenelor periodice în cazurile prevăzute de legislație. (2) Lista profesiilor și a factorilor de producție nocivi, precum și a lucrărilor pentru executarea cărora se efectuează examene medicale la angajare și examene periodice, se aprobă de către **Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției**

Sociale. (3) *Responsabilitatea pentru efectuarea examenelor medicale la angajare și a examenelor periodice o poartă angajatorii, angajații și persoanele care practică munca individuală.* (4) *Angajații care refuză să se supună examenelor medicale la angajare și examenelor periodice nu se admit la lucru decât după efectuarea acestora.* (5) *Rezultatele examenelor medicale se înscriu în fișele medicale individuale, confirmându-se admiterea la lucru, în modul stabilit de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.*”

Iar potrivit prevederilor Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior, art. 21/4, alin. (4) *În cadrul unităților comerciale ce desfășoară activități stabilite în anexele nr.3 și nr.4 vor fi angajate doar persoane ce dispun de **certificat medical privind starea sănătății**, eliberat de instituțiile medico-sanitare publice sau private.* (5) *Persoanele angajate în unitățile comerciale ce desfășoară activități stabilite în anexele nr.3 și nr.4 vor fi supuse examenului medical privind starea sănătății de către instituțiile medico-sanitare publice sau private conform periodicității stabilite prin hotărâre de Guvern.*

Potrivit HG nr. 1209/2007 p.165. *Toate persoanele care lucrează la manipularea, transportarea, prepararea și servirea produselor culinare sînt obligate să însușească și să perfecționeze cunoștințele în igiena produselor culinare și igienă personală, necesare în activitatea lor, și să susțină examene de minim sanitar la angajare și periodic ulterior, nu mai rar decît o dată la doi ani, în **condițiile stabilite de Ministerul Sănătății.*** 166. *Toate operațiunile de manipulare, preparare, transportare, servire și de desfacere a produselor culinare vor fi executate numai de persoane care au fost supuse examenelor medicale la angajare și periodic ulterior, în **instituțiile medico-sanitare și în condițiile stabilite de Ministerul Sănătății.***

Astfel, contrar Legii nr.231/2010 MS a aprobat fără a fi publicat în Monitorul Oficial Ordinul nr.1154 din 8.12.2020 (<https://ansp.md/wp-content/uploads/2021/04/Ordinul-1154.pdf>). Acest Ordin necesită a fi abrogat!

III. Repatrierea mijloacelor bănești din tranzacții

Problema ridicată de mediul de afaceri ține de obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești care se impun prin Legea nr. 1466-XIII din 29.01.1998. Astfel menținerea obligației de repatriere și a sancțiunilor aplicate în acest sens, agenții economici rezidenți de bună-credință sunt pasibili de răspundere și pot fi sancționați pentru acțiunile/inacțiunile companiilor nerezidente care nu-și îndeplinesc obligațiile contractuale (adică, neachitarea în termen pentru mărfurile/serviciile procurate). Astfel, pe lângă faptul suportării unor prejudicii financiare cauzate de neexecutarea de către terți a obligațiilor contractuale, agenții economici rezidenți sunt pasibili suplimentar la sancțiunile din partea statului prevăzute de Legea cu privire la repatriere. Considerăm că agenții economici nu ar trebui să fie sancționați de două ori pentru imposibilitatea recuperării datoriei legate de activitatea comercială externă. Mai mult decît atât, considerăm că prin abrogarea Legii nu va avea de suferit securitatea statului (așa cum prevede art. 1 alin. (2) al Legii), deoarece agenții economici însuși sunt interesați în repatrierea și încasarea mijloacelor bănești din comerțul extern. De asemenea, astfel de reglementări nu se regăsesc în practica statelor europene. În aceste condiții este firesc să fie anulată practica învechită, care nu este conformă cu acquis-ul comunitar.

IV. Construcții și rețele de comunicații

1. Sistemul actual de modificare a destinației imobilelor locative din blocurile cu mai multe apartamente este unul defectuos. Acordurile autentificate notarial al tuturor proprietarilor de imobile din acel bloc reprezintă cel mai mare impediment în dezvoltarea unor afaceri în imobile locative cu potențial comercial. Mobilitatea sporită a populației din ultimii ani, face imposibilă practic ca toți proprietarii de imobile să poată oferi fizic acordul necesar pentru schimbarea destinației unui imobil.

2. O mare parte din infrastructura rețelilor de comunicații nu pot fi calificate ca și structuri imobile, fiind de multe ori atașate cumva la un imobil existent, cu toate acestea pentru înregistrarea obiectelor de infrastructura a rețelei de comunicații în Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-

edilitară (obligație conform Legii nr.150/2017) se solicită autorizarea acestora în conformitate cu rigorile lucrărilor în construcții, similare construcțiilor (imobile).

V. Controlul de stat

1. Cu toate că în Legea nr.131/2012 (și în Legea nr.179/2016) se prevede ca în primii 3 ani controalele de stat să aibă caracter consultativ, se constată că principiul nu este respectat de organele de control și de el nu fac uz nici antreprenorii din cauza formulărilor ambigui în ambele legi și posibilității de interpretări discreționare. În cazul Legii nr.179/2016 se indică doar faptul că „controlul este consultativ” în primii 3 ani, fără să se clarifice ce presupune aceasta și la ce limitează organul de control, în cazul Legii nr.131/2012 se descifrează ce presupune acest control consultativ, fiind stabilită interdicția de a aplica măsuri restrictive sau sancțiuni, cu excepția cazurilor când în cadrul controlului se depistează încălcări „foarte grave” în sensul Legii nr.131/2012, însă nu totdeauna fiind clar când o încălcare poate fi calificată ca „foarte gravă”.

2. În practică persoanele ce urmează a fi controlate sau sunt controlate nu dețin întregul spectru de cerințe, pe care urmează să le verifice inspectorul. Cu toate că Legea nr.131/2012 impune efectuarea controlului doar în temeiul și limitele listelor de verificare, se dovedește că nu întotdeauna se procedează astfel și nu întotdeauna persoanele verificate cunosc despre utilizarea obligatorie a listelor de verificare.

3. Cu toate că Legea nr.131/2012 prevede mecanismul de decizie preliminară pentru începerea unui control inopinat, avînd la baza întocmirea unei note de motivare de către inspector (adresată factorului de decizie din organul de control), totuși în baza celor relatate de agenții economici, în practică nu întotdeauna o astfel de notă se întocmește sau se întocmește necalitativ. Fiind admise controale inopinate care nu întotdeauna sunt oportune sau justificate.

4. Transparentizarea procesului de control de stat în prezent este limitată și de către legislația ce reglementează protecția datelor cu caracter personal, odată ce nu face distincție între drepturile personale ale inspectorului când acesta este și când nu este în exercițiul funcției (și nu este exponentul unei autorități), fiind acordată protecție similară. Ceea ce în practică presupune că agentul economic, pentru a putea înregistra acțiunile inspectorului în timpul vizitei de control trebuie să parcurgă un șir de procese birocratice, inclusiv să solicite acceptul și să obțină consimțământul prealabil al inspectorului în acest sens. În același timp, legea favorizează și acordă excepție pentru inspector (organul de drept), avînd dreptul să înregistreze video/audio fără consimțământ prealabil din partea agentului economic (conform art.15 din Legea nr.133/2011).

VI. Siguranța Alimentelor

Incertitudine și posibilități de interpretări discreționare la eliberarea unor acte permissive. Anexa nr. 3 a Legii 231/2010 cu privire la comerțul interior prevede o listă expresă de activități pentru care este necesară autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară. La eliberarea actelor permissive, ANSA se conduce de Anexa nr. 6 din Legea 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară. Între aceste 2 acte normative există diferențe semnificative cu referire la activitățile care urmează a fi autorizate și denumire (Comerț/unitate). Unele genuri de activitate sunt expuse în ambele anexe, dar diferă după formulare. Totodată, persistă neclarități cu referire la documentul care urmează a fi eliberat de către organul de control. Putem admite, că în practică, nici organul de control nu este sigur care anume act urmează să-l elibereze (autorizație sau doar înregistrare).

VII. Activitatea executorilor judecătorești

Costuri administrative precum și consumul irațional al timpului de muncă al angajaților băncilor comerciale pentru prezentarea informațiilor executorilor judecătorești. Pentru executarea silită a documentelor executorii, executorul judecătorec este în drept să solicite și să primească gratuit pe suport de hârtie și în regim online din partea autorităților publice centrale și locale, a instituțiilor (inclusiv financiare), din partea altor organizații deținătoare de registre de stat și de informații relevante pentru procedura de executare, orice informație care ar permite identificarea debitorului, a patrimoniului său și a locului aflării lor. Prezentarea acestor informații de către băncile comerciale are drept rezultat suportarea unor costuri administrative adiționale, precum și consumul irațional al timpului de muncă al

angajaților, dat fiind faptul că doar 1/3 din solicitările executorilor judecătorești țin de clienții unei bănci. Anual, aproximativ 50000 de solicitări primesc răspunsuri ce indică faptul că banca nu dispune de informațiile solicitate. În prezent, o soluție electronică de comunicare în procesul de schimb de informații între executori și bănci este în proces de testare și se bazează pe sistemul SIA CCDE implementat de Serviciul Fiscal de Stat. Prin analogie, odată cu trecerea la comunicarea cu Serviciul Fiscal de Stat doar prin SIA CCDE, activitatea lucrătorilor bancari a devenit mult mai eficientă în acest sens.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemei sunt:

1. Bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate stabilite în actele normative menționate supra
2. Cerințe depășite prevăzute în unele actele normative menționate supra
3. Existența unor prevederi în actele normative din domeniul controlului de stat a activității de

întreprinzător, care permit interpretări discreționare din partea funcționarilor și autorităților publice

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Problemele invocate au evoluat treptat, fiind dezvoltate și cristalizate concomitent cu dezvoltarea diferitor metode de activități de întreprinzător și apariția noilor tehnologii. Totodată, unele cauze ale problemelor au apărut din momentul adoptării reglementărilor, acestea nefiind justificate sau fără a fi efectuată o analiză mai detaliată asupra întregului domeniu de reglementare.

Fără o intervenție în cadrul normativ din partea statului, problemele definite și descrise doar se vor amplifica, fiind create costuri mult mai mari reieșind din factorul inflației din ultima perioadă.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate este reflectat prin următoarele acte normative:

1. Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale
2. Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei
3. Codul muncii nr.154/2003
4. Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443-XV din 24.12.2004
5. Legea nr. 221-XVI din 19.10.2007 privind activitatea sanitară veterinară
6. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008
7. Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior
8. Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal
9. Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător
10. Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe
11. Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii
12. Legea nr.150/2017 cu privire la Registrul obiectivelor de infrastructură tehnico-edilitară

Descrierea cadrului juridic listat supra, cât și identificarea carențelor prevederilor normative sunt expuse la compartimentul ”definirea problemei”

Menționăm, că prin Dispoziția Guvernului nr. 110-d din 7 noiembrie 2022 a fost instituit Grupul de lucru pentru reformarea cadrului de reglementare a activității de întreprinzător: https://drive.google.com/drive/folders/1D563w2GelxrvrC7E_9gbmk-EQ9P_esYm. Grupul de lucru este

responsabil de evaluarea cadrului de reglementare în următoarele domenii: inițierea și închiderea întreprinderilor; cerințe obligatorii față de activitatea de întreprinzător; reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; reglementarea muncii; politica și administrarea fiscală; politica și administrarea vamală; raportarea; controlul de stat; atribuțiile organelor de urmărire penală în domeniul activității de întreprinzător; sancțiuni în raport cu agenții economici; servicii publice; alte servicii esențiale pentru activitatea de întreprinzător (notariale, bancare, utilități și telecomunicații), alte domenii relevante. De asemenea, Grupul de lucru este responsabil de elaborarea și promovarea periodică, prin intermediul Ministerului Economiei, a modificărilor normative în scopul îmbunătățirii cadrului de reglementare.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

1. Bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate nu vor fi aplicate
2. Cerințe depășite nu vor fi aplicate
3. Prevederi în actele normative din domeniul controlului de stat a activității de întreprinzător, care nu permit interpretări discreționare din partea funcționarilor și autorităților publice

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

I. Interpretarea actelor normative de mediul de afaceri.

Amendarea Legii nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale prin stabilirea că în edițiile Monitorului Oficial în format electronic împreună cu textul actelor normative sunt puse la dispoziția tuturor utilizatorilor și textul Notelor Informativ. Accesul online la Notele informative a proiectelor de acte normative adoptate va permite mediului de afaceri să înțeleagă mai clar condițiile de activitate și se va evita sutele de adresări și petiții de interpretare către autoritățile publice.

II. Rigiditatea/complexitatea legislației muncii

1. Modificarea mai multor articole din Codul Muncii care impun obligația de a comunica doar prin panouri informative cu acces general la sediul unității prin permiterea aducerii informațiilor relevante la cunoștința salariaților prin oricare dintre mijloacele disponibile, care pot face dovada recepționării informației de către destinatar.

2. Completarea art.55 CM cu un alineat suplimentar care să prevadă opțiunea de a semna contracte individuale de muncă pe durată determinată cu salariații angajați în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor.

3. Completarea temeiurilor de suspendare a contractului individual de muncă din art. 76 CM cu temei nou de suspendare a contractului individual de muncă în circumstanțe ce nu depind de voința părților și în special în caz de absență a salariatului de la locul de muncă, dacă angajatorul nu deține informații despre motivul absenței.

4. De a modifica Codul Muncii în vederea precizării pentru claritate că temeiul de concediere: absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive în timpul zilei de muncă, este aplicabil pentru regimul de muncă de cel puțin 8 ore pe zi.

5. Având la bază faptul că din Codul Muncii a fost eliminată obligativitatea prezentării documentelor de evidență militară pentru recruți și rezerviști la încheierea CIM se propune excluderea mai multor prevederilor existente în raport cu agenții economici din Legea nr. 1245-XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei.

6. Abrogarea art.114/1 din Codul Muncii ce se referă la modul de calculare a duratei concediului de odihnă anual proporțional timpului lucrat într-un an de muncă deoarece este foarte ambiguu și cu multe lacune, în plus modul de calculare a duratei concediului de odihnă proporțional timpului lucrat într-un an de muncă nu este adus în conformitate cu prevederile art. 113, 114, 299 CM.

7. În vederea economisirii de timp și costuri pentru agenții economici se propune modificarea Codului muncii prin:

- transformarea din obligație în drept pentru angajator în ceea ce ține de:
 - evidența orelor de muncă prestate zilnic de fiecare salariat, fie în baza modului stabilit prin convențiile colective fie prin acord scris individual cu salariații;

- programării concediilor anuale;
- întocmirii și deținerii de Regulamente interne ale unității.
- excluderea precontractului individual de muncă și preavizării în scris a angajatului despre data începerii concediului anual și cererii angajatului.

8. Eliminarea unei prevederi împovărătoare pentru mediul de afaceri și anume stipularea în Codul muncii a faptului că indemnizația de concediu se plătește la o dată agreată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care salariatul se află în concediu (la moment se prevede că indemnizația dată se plătește de către angajator cu cel puțin 3 zile calendaristice înainte de plecarea salariatului în concediu).

9. Modificarea Codului Muncii care se referă la salariului în valută străină cu mențiunea achitării în monedă națională la un curs de schimb al leului moldovenesc agreat de părți.

10. În ceea ce ține de verificarea medicală la angajare și periodică a salariaților persoanele care urmează a fi angajate în funcții care implică activitatea cu produse alimentare precum și din sectorul alimentației publice (inclusiv HORECA) Se propune modificarea Legilor nr.10/2009 și 231/2010 având la bază următoarele soluții:

- Ajustarea la prevederile Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior
- Costurile examenul medical să fie acoperit din bugetul Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală;
- Posibilitatea efectuării examinării medicale la instituțiile medicale publice sau private
- Simplificarea actelor întocmite urmare acestor examinări (eliminarea fișei medicale individuale numită de mediul de afaceri "Pașaportul albastru medical" și înlocuirea cu unei adeverințe medicale eliberate de medicul de familie)
- Revizuirea domeniilor de activitate în care salariații urmează să efectueze aceste examinări medicale;
- Revizuirea categoriilor de angajați din cadrul unității care urmează a fi supuși examenului medical (de scutit directorul, contabilul, lucrătorii IT, Marketing, ș.a.)
- Revizuirea periodicității efectuării acestor examinări (la moment este anual)

Suplimentar:

- de înlocuit MS cu Guvernul din textul legilor ca organ care aprobă reglementări la acest subiect;
- de abrogat Ordinul MS nr.1154 din 8.12.2020

(<https://ansp.md/wp-content/uploads/2021/04/Ordinul-1154.pdf>)

III.Repatrierea mijloacelor bănești din tranzacții

În vederea anulării oricăror restricții privind circulația capitalului, în particular în ceea ce privește obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești (în corespundere cu practicile comunitare), se propune abrogarea Legii nr. 1466-XIII din 29.01.1998.

IV.Construcții și rețele de comunicații

1. Facilitarea modificării destinației imobilelor în blocuri locative în destinație comercială/prestări servicii prin modificarea obligației de a obține acordul autentificat de la toți locuitorii blocului, ceea ce este practic imposibil, la obținerea acordului majorității locuitorilor și vecinilor imediați, fără autentificarea notarială.

2. Simplificarea procedurilor de autorizare a instalării rețelelor de comunicații electronice prin excluderea rețelelor de comunicații electronice din categoria bunurilor imobile dacă acestea nu sunt atașate în mod permanent la un teren sau clădire și care pot fi separate fără a deteriora în mod substanțial sau schimba destinația clădirii sau terenului, corespunzător, pentru construcția, desființarea sau reconstruirea rețelelor care nu intră în categoria de imobile, să nu fie necesară procedura de autorizare a lucrărilor în construcții (conform Legii 163/2010). Ori în prezent legea stabilește că toate obiectivele de infrastructură tehnico-edilitară se consideră bunuri imobile indiferent de caracteristica lor, astfel

dezvoltarea rețelelor necesită trecerea procedurii de autorizare a lucrărilor în construcții, ceea ce este o barieră nejustificată și costisitoare pentru dezvoltarea rețelelor.

V. Controlul de stat

1. Pentru primii 3 ani de activitate a întreprinderii se propune fortificarea obligației controlului consultativ, prin modificarea prevederii existente în Legea nr.131/2012 (și Legea nr.179/2016). Adică organul de control să nu dețină dreptul de a aplica sancțiuni sau aplica măsuri restrictive decât în cazurile în care se comit infracțiuni sau antreprenorul comite intenționat în mod repetat aceeași încălcare gravă sau foarte gravă, inclusiv se propune fortificarea aplicării procedurii de remediere, așa cum este prevăzută în prezent în Codul Contravențional. Prevederile legislative actuale în acest sens nu sunt efectiv aplicate, ori întreprinderea este cea mai vulnerabilă în primii ani de la lansare și există riscul înalt de a comite unele încălcări în activitate care nu poartă un pericol major însă care pot fi sancționate foarte dur, ceea ce poate stagna substanțial dezvoltarea afacerii lansate.

2. Instituirea în Legea nr.131/2012 a obligației de a transmite „listele de verificare” odată cu delegația de control pentru informarea persoanei controlate despre cerințele care vor fi inspectate și pentru asigurarea că organul de control va face uz de listele de verificare și va desfășura controlul în limita acestor liste. În prezent persoanele controlate nu cunosc întregul spectru de cerințe, pe care urmează să le verifice inspectorul, totodată sunt multe cazuri în care inspectorii nu respectă obligația de a desfășura controlul strict în limita și modul prevăzut de „lista de verificare” aferentă.

3. Includerea în lege a obligației înregistrării Notei de motivare în Registrul de stat al controalelor, pentru a face transparentă analiza riscurilor efectuată de inspector și motivele care au stat la baza începerii controlului inopinat, cu scopul de a limita apariția controalelor inopinate care nu sunt oportune sau justificate. Cu toate că Legea nr.131/2012 prevede mecanismul de decizie preliminară pentru începerea unui control inopinat în baza unei note de motivare, totuși se constată că în practică de multe ori o astfel de notă nu se întocmește sau se întocmește necalitativ.

4. Completarea Legii nr.133/2011 cu o excepție de la protecția datelor cu caracter personal care va acorda dreptul persoanelor controlate de a efectua înregistrarea audio și/sau video a inspectorilor ce se află în exercițiul funcției și efectuează controlul de stat, fără obligația de a preveni despre acest fapt în prealabil sau obține consimțământul inspectorului. În prezent o astfel de excepție există doar în raport cu organele de drept față de cetățeni, dar nu și vice-versa, astfel pentru a putea filma un inspector sau polițist care este în exercițiul funcției oricum trebuie de obținut în prealabil permisiunea. Modificarea va acorda un instrument viabil de luptă contra corupției și abuzurilor comise de organele de control.

VI. Siguranța Alimentelor

Modificarea Legii/2007, astfel ca toate tipurile de activități ce necesită autorizarea/înregistrarea sanitar-veterinară să fie prevăzute doar în acest act normativ, la Anexa nr. 6, care clasifică în mod clar în 2 capitole distincte ce activități sunt supuse autorizării și înregistrării. Va fi redată o formulare unică pentru obiectul actului permisiv, fiind înlăturate divergențe considerabile la formularea obiectului, fapt care creează incertitudini. Totodată, se propune excluderea Anexei nr. 3 din Legea 231/2010 cu privire la comerțul interior.

VII. Activitatea executorilor judecătorești

Modificarea Codului de executare pentru a obliga toți executorii judecătorești să utilizeze doar soluția electronică de comunicare în procesul de schimb de informații cu băncile: - Modificarea art. 22 lit. c) prin adăugarea textului ”sau în document electronic” după cuvintele ”pe suport de hîrtie”; - Modificarea art. 22 lit. r) prin adăugarea textului ”în document electronic” după cuvintele ”să solicite” - Modificarea art. 22 lit. s) prin adăugarea textului ”în document electronic” după cuvintele ”să primească”; - Modificarea art. 22 lit. ș) prin adăugarea textului ”în document electronic” după cuvântul ”informeze”.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu s-au identificat opțiuni alternative și nu pot fi identificate astfel de opțiuni, deoarece genul de carențe din actele normative menționate nu pot fi excluse decât prin modificarea acestor acte normative.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efectele negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor spre agravare sunt descrise la compartimentul "Definirea problemei". Ca efecte negative ale stării actuale și evoluția acestora în viitor menționăm îngreunarea activității mediului de afaceri în ceea ce ține de suportarea costurilor administrative nejustificate în cadrul implementării unor obligații impuse prin reglementări. Și ca rezultat scăderea competitivității produselor, scăderea veniturilor și în final încetarea activității.

Efecte pozitive ale stării actuale nu au fost depistate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Costuri.

Nu au fost identificate careva costuri pentru mediul de afaceri. Totodată, atestăm cheltuieli de timp și efort conform atribuțiilor și funcțiilor prevăzute de lege a funcționarilor și factorilor de decizie din cadrul Guvernului și Parlamentului pentru promovarea și aprobarea proiectului de lege, precum și pentru elaborarea și promovarea reglementărilor de implementare a proiectului dat de lege. Totuși, astfel de activități sunt prevăzute în obligațiile de serviciu ale funcționarilor, care sunt remunerați și, respectiv, nu vor fi cheltuieli bugetare suplimentare.

Beneficii.

Opțiunea recomandată va avea un impact benefic asupra agenției economice care suportă o povară și costuri administrative nejustificate. În continuare prezentăm beneficii pentru fiecare sector în parte.

I. Interpretarea actelor normative de mediul de afaceri.

Accesul online la Notele informative a proiectelor de acte normative adoptate va permite mediului de afaceri să înțeleagă mai clar condițiile de activitate și se va evita sutele de adresări și petiții de interpretare către autoritățile publice. La fel funcționarii care vor ști că notele informative se fac publice vor avea mai multă grijă la întocmirea acestora.

II. Rigiditatea/complexitatea legislației muncii

1. Eliminarea obligației de a comunica prin panouri informative cu acces general la sediul unități va duce la economisire de timp și costuri pentru agenții economice legate de instalarea și menținerea acestor panouri informative.

2. Prin Amendamentul efectuat la articolul 55 CM se va oferi mai multă flexibilitate reglementării dintre angajat și angajator. Contractul individual de muncă pe durată determinată ar permite formalizarea relațiilor de muncă, care nu pot fi stabilite pe o durată nedeterminată, ținându-se cont de caracterul muncii viitoare sau de condițiile în care ea va fi executată, sau de interesele salariatului, într-un context prevăzut explicit de legislație.

3. Prin completarea art.76 cu un nou temei de suspendare a CIM se va oferi claritate mai mare cadrului legal la acest capitol și exclude potențialele blocajele în asigurarea continuității activităților economice și va oferi posibilitatea angajării altor persoane pentru a substitui angajatul absent.

4. Concretizarea efectuată la articolul 86, alin.(1), lit. h) și anume precizării că acest temei de concediere este aplicabil pentru munca deplina de cel puțin 8 ore pe zi. Astfel se va oferi claritate mai mare cadrului legal la acest capitol.

5. Se va ajusta prevederile Legii nr.1245/2002 la prevederile Codului Muncii prin excluderea evidenței și raportării împovărătoare de către agenți economici a situației militare a salariaților. Mai mult ca atât, aceste informații pot fi obținute din alte surse administrative.

Eliminarea riscurilor nespecifice afacerilor prin impunerea unor reglementări nejustificate pentru mediul de afaceri.

6. În ceea ce ține de abrogarea art.114/1 ca impact pentru mediul de afaceri cadrul legal va fi mai clar și previzibil la capitolul modul de calculare a duratei concediului de odihnă.

7. Eliminarea sau transformarea ca opționale a mai multor acte/documente va oferi beneficii în economiile anuale ale agenților economici generate de îndeplinirea unor proceduri propuse spre excludere sau stabilire ca opționale.

8. Amendamentul de la articolul 117 CM este o simplificare pentru mediul de afaceri. Astfel, plata concediilor anuale va fi obligatorie la o dată agreată de părți, dar nu mai târziu de data achitării salariului pentru luna în care salariatul se află în concediu.

9. Amendamentul va oferi mai multă flexibilitate pentru angajator și angajat în cazul stabilirii salariului în valută străină. Adică, va permite ca părțile singure să se înțeleagă și să convină asupra cursului de schimb al leului moldovenesc (curs mediu lunar, sau cursul din ultima zi din lună, etc.)

10. Soluțiile care se propun va face mai previzibilă legislația ce ține de efectuarea acestor examene medicale. Se vor elimina mai multe proceduri și acte care va simplifica și economisi bani și timp pentru mediul de afaceri. Iar salariații nu vor fi supuși unor examene medicale inutile și chiar umilitoare.

III. Repatrierea mijloacelor bănești

Prin abrogarea Legii nr. 1466-XIII din 29.01.1998 se va elimina oricare restricție privind circulația capitalului, în particular în ceea ce privește obligațiile privind repatrierea mijloacelor bănești (în corespundere cu practicile comunitare). Astfel, se va elimina riscurile nespecifice afacerilor prin impunerea unor reglementări nejustificate pentru mediul de afaceri.

IV. Construcții și rețele de comunicații

1. Facilitarea modificării destinației unor imobile locative cu potențial comercial, spre exemplu imobilele de la parterul blocurilor de locuit, va impulsiona dezvoltarea unor afaceri noi, crearea de noi locuri de muncă, sporirea masei impozabile și dezvoltarea urbanistică a unor sectoare din comunități. Totodată, excluderea obligativității autentificării notariale a acestui acord reprezintă excluderea unei bariere birocratice inutile în procesul de modificare a destinației imobilelor locative.

2. Propunerea din opțiunea recomandată are obiectiv de eliminare a blocajelor birocratice pentru dezvoltarea și înregistrarea rețelelor de comunicații care nu pot fi calificate drept construcții separate sau bunuri imobile. Debirocratizarea înregistrării rețelelor de comunicații va permite o dezvoltare mai facilă a rețelelor în cauză, sporirea calității serviciilor prestate și dezvoltarea domeniului comunicațiilor electronice.

V. Controlul de stat

1. Propunerea din opțiunea recomandată are obiectiv de realizare a principiului „controlului consultativ” prevăzut în legislație încă din 2016. În perioada primilor 3 ani de activitate organele de control vor activa în susținerea întreprinzătorului, fiind evitate posibile abuzuri în special în raport cu agenții economici de bună credință, dar care la începutul activității nu-și cunosc toate drepturile și posibilitățile de a-și apăra și revendica drepturile. În paralel fiind aplicat (pentru toate categoriile de întreprinderi) și așa-numita „lege a prevenției” (Legea nr.59/2021).

2. Executarea obligației de transmitere a listei de verificări va asigura faptul că persoana controlată va cunoaște și înțelege mai bine cerințele de activitate și aspectele care vor fi verificate de inspector. Totodată va veni cu o asigurare în plus că inspectorii vor efectua controlul doar în limita listelor de verificare.

3. Obiectul propunerii de înregistrare și monitorizare a notelor de motivare constă în asigurarea ca și în cazul controalelor inopinate este efectuată analiza preliminară a riscurilor, așa cum este în cazul controalelor planificate și cum este stabilit de lege. Astfel se poate obține un număr mai mare de controale inopinate oportune și justificate.

4. Scopul instituirii dreptului de înregistrare video/audio a inspectorului constă în acordarea unui instrument viabil pentru agenți economici de a preveni și combate cazurile de abuz și corupție ce pot fi comise în cadrul controlului de stat. Transparentizarea totală a activității de control și interacțiunii între

inspectori și agenți economici ar putea influența simțitor situația existentă și scădea numărul de cazuri de corupție și abuz, care nu sunt și nu pot fi altfel înregistrate decât în mod audio sau video.

VI. Siguranța Alimentelor

Clarificarea activităților la eliberare/obținerea autorizării/înregistrării. Agenții economici vor avea certitudinea obținerii actului permisiv necesar pentru activitățile, care preconizează a fi desfășurate. Excluderea tergiversărilor, conflictelor și costurilor nejustificate

VII. Activitatea executorilor judecătorești

Excluderea unor costuri administrative precum și a consumului irațional al timpului de muncă al angajaților băncilor comerciale

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este aplicabil

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Urmare a examinării problemei, riscuri relevante care pot cauza eșecul opțiunii recomandate nu au fost identificate. Respectiv, alte modalități de a elimina carențele în cadrul normativ în vigoare nu sunt realizabile, cel puțin pe perioada realizării și implementării reformelor în derulare cu privire la îmbunătățirea climatului de afaceri.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

În cazul opțiunii recomandate vor lipsi costuri de conformare pentru întreprinderi și nu va exista impact disproporționat, care ar putea distorsiona concurența. Menționăm, că opțiunea recomandată va avea impact benefic asupra întreprinderilor mici și mijlocii, deoarece vor fi diminuate costurile în activitatea de întreprinzător a acestora.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiunii, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Se recomandă opțiunea de aprobare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, deoarece această opțiune va permite excluderea unor bariere, cerințe, sancțiuni nejustificate, a cerințelor depășite prevăzute în unele actele normative excluderea, modificarea unor prevederi în actele normative din domeniul controlului de stat a activității de întreprinzător, care permit interpretări discreționare din partea funcționarilor și autorităților publice.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Implementarea proiectului de lege va fi organizată de Ministerul Economiei – coordonatorul Grupului de lucru creat prin Dispoziția Guvernului 110-d – în colaborare cu autoritățile responsabile de domeniile de reglementare prin legile menționate la lit. e) al compartimentului "Definirea problemei". Va fi necesar, după caz, de modificat și ajustat cadrul normativ subordonat legilor, pentru a fi conform prevederilor proiectului. Totodată, schimbări instituționale nu vor fi necesare.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Diminuarea numărului de cazuri de conflict dintre întreprinzători și instituțiile publice

c) Identificați peste cît timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul pozitiv se va resimți cu intrarea în vigoare a prevederilor prezentului proiect. Evaluarea performanței va fi organizată de Ministerul Economiei prin monitorizarea periodică o dată la jumătate de an în colaborare cu autoritățile responsabile de domeniile de reglementare prin legile menționate la lit. e) al compartimentului "Definirea problemei".

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă sunt:

1. Întreprinzătorii și asociațiile acestora

2. Autoritățile publice – Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ANSA, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, ANSP, alte autorități responsabile de domeniile de reglementare prin legile menționate la lit. e) al compartimentului "Definirea problemei".

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În scopul identificării barierelor în activitatea întreprinderilor în iulie 2022 Ministerul Economiei anunțat inițierea colectării de propuneri pentru simplificarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial.³ Acțiunea a avut și are drept scop simplificarea și raționalizarea procedurilor pentru desfășurarea afacerii, în vederea asigurării implementării celor mai bune practici. Focusul principal va fi pe procese și proceduri simple, care necesită o analiză complexă, tehnică cu participarea nemijlocit a mediului de afaceri. Acestea au fost desfășurate pe următoarele domenii:

- Easy business vama: simplificarea procedurilor vamale, fluidizarea traficului etc.
- Easy business fisc: revizuirea sistemului sancționator, optimizare procedurilor de raportare etc.
- Easy business angajator: munca la distanță, raportările aferente raporturilor de muncă, digitalizarea proceselor;
- Easy business autorizare: obținerea actelor permissive de la autoritățile emitente pentru desfășurarea activității de întreprinzător, operare pe domenii și sectoare de activități economice;
- Easy business stop: simplificarea procedurilor de lichidare voluntară a companiilor, precum și simplificarea procedurii de suspendare a activității de întreprinzător.

Antreprenorii au fost invitați să se expună vizavi de aspecte ale legislației care trebuie simplificate pentru a reduce costurile de timp și bani. În procesul consultativ au participat Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru, Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Asociația Investitorilor Străini, Camera de Comerț Americană din Moldova (AmCham Moldova), Asociația Businessului European (EBA), Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC (ATIC), Asociația Patronală Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova, Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct”, Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”, Asociația Producătorilor de conserve din Moldova „Speranța- Con”, Asociația Producătorilor și Exportatorilor Strugurilor din Moldova, Asociația Patronală a Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, Asociația Investitorilor din România în Republica Moldova, Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri „Timpul”, Centrul de Antreprenariat și Politici Economice, Institutul Național de Cercetări Economice, Asociația Patronală "Asociația Națională a Restaurantelor și a Localurilor de Agreement "MĂR", Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Moldova, Asociația Patronală a Subiecților Comerțului Interior "Pro Biz", Grupul Contabil Newsm Proiectul „Rural SME Policy Support Window – Republic of Moldova Europe, Confederația Națională a Sindicatelor din Republica Moldova, compania Moldcell. Urmare exercițiului de consultare antreprenorii și asociațiile de business au adresat demersuri în scris, fiind invocate un șir de probleme și propuse modificări în carul normativ. În procesul de consultare au fost organizate și un șir de ședințe: EASY BUSINESS Vama: Simplificarea și optimizarea procedurilor vamale (19 septembrie 2022); EASY BUSINESS FISC: revizuirea sistemului sancționator, optimizare procedurilor

³ https://particip.gov.md/ru/document/stages/anunt-privind-initierea-colectarii-de-propuneri-pentru-simplificarea-interactiunii-organelor-de-stat-cu-mediul-antreprenorial/9415?fbclid=IwAR0e--9RipJdBcQrYgqYiBmvJfMnlq7PKv4j1wvRkA3bWV_Tp90yCD7KpBo

de raportare etc. in domeniul fiscal (26 septembrie 2022); Relațiile de munca – 28 septembrie 2022; Identificarea și eliminarea constrângerilor la eliberarea autorizației de folosință specială a apelor și alte chestiuni conexe utilizării apelor (Mediu ambiant) (8 noiembrie 2022); facilitarea interacțiunii organelor de stat cu mediul antreprenorial, precum și simplificarea și raționalizarea procedurilor și cerințelor din domeniul sănătății (inclusiv cerințe sanitare) pentru desfășurarea afacerii (8 noiembrie 2022). În cadrul acestor ședințe, de asemenea au parvenit propuneri de modificare a cadrului normativ în scopul eliminării unor costuri și bariere administrative nejustificate. Menționăm, că pentru toate propunerile de modificare a cadrului normativ, prevăzute în prezentul AIR, autori sunt exclusiv reprezentanții mediului de afaceri.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul a fost plasat în consultări publice, publicat pe portalul particip.gov.md -

https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-lansarea-promovarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-care-are-ca-scop-facilitarea-activitatii-mediului-de-afaceri/9867?fbclid=IwAR2nzcNGZFZmC2H22GtL6_GNm5Zz2kVVicF6-fDMey8vMJCazs8C2IoUJK4

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Deoarece această intervenție a apărut ca urmare a unui exercițiu complex de colectare a propunerilor de simplificare a legislației exclusiv de la antreprenori și asociațiile de antreprenori, considerăm că **Mediul de afaceri** susține această inițiativă care vine să micșoreze povara administrativă asupra acestora.

Comentariile, obiecțiile și propunerile părților consultate, inclusiv a societății civile și sectorului privat vor fi analizate și luate în considerație la îmbunătățirea proiectului și Analizei Impactului de Reglementare. În rezultatul examinării propunerilor la proiect va fi întocmit tabelul de sinteză a recomandărilor și vor fi expuse argumentele pentru neacceptarea sau acceptarea parțială a propunerilor

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	2	-	-
povara administrativă	2	-	-
fluxurile comerciale și investiționale	2	-	-
competitivitatea afacerilor	2	-	-
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	3	-	-
concurența pe piață	1	-	-
activitatea de inovare și cercetare	1	-	-
veniturile și cheltuielile publice		-	-
cadrul instituțional al autorităților publice		-	-
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	2	-	-
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor		-	-
situația social-economică în anumite regiuni		-	-
situația macroeconomică		-	-

alte aspecte economice		-	-
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă		-	-
nivelul de salarizare	2	-	-
condițiile și organizarea muncii	2	-	-
sănătatea și securitatea muncii	2	-	-
formarea profesională		-	-
inegalitatea și distribuția veniturilor		-	-
nivelul veniturilor populației		-	-
nivelul sărăciei		-	-
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile		-	-
diversitatea culturală și lingvistică		-	-
partidele politice și organizațiile civice		-	-
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea		-	-
modul sănătos de viață al populației		-	-
nivelul criminalității și securității publice		-	-
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială		-	-
accesul și calitatea serviciilor educaționale		-	-
accesul și calitatea serviciilor medicale		-	-
accesul și calitatea serviciilor publice administrative		-	-
nivelul și calitatea educației populației		-	-
conservarea patrimoniului cultural		-	-
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale		-	-
accesul și participarea populației în activități sportive		-	-
discriminarea		-	-
alte aspecte sociale		-	-
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon		-	-
calitatea aerului		-	-
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen		-	-
biodiversitatea		-	-
flora		-	-
fauna		-	-
peisajele naturale		-	-
starea și resursele solului		-	-
producerea și reciclarea deșeurilor		-	-
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile		-	-

consumul și producția durabilă		-	-
intensitatea energetică		-	-
eficiența și performanța energetică		-	-
bunăstarea animalelor		-	-
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)		-	-
utilizarea terenurilor		-	-
alte aspecte de mediu		-	-

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.